

Aftenposten 26.05.2005:

Begivenheter i lite format

SJARMERENDE. Biblioteket Gasspedal gjør den norske litterære offentligheten flere hakk morsommere og mer interessant. En av bidragsyterne, danske Claus Beck-Nielsen, er gjest på Lillehammer i dag og i morgen.

KOMMENTAR

12003 KOM DE FØRSTE utgivelsene i Biblioteket Gasspedal, en serie med bitte små bøker, som ønsker å utfordre vår oppfatning av hvor omfangsrikt et litterært prosjekt må være for å utgis i bokform.

De fem første utgivelsene var helt enkle, heftede lavbudsjettbøker, alle med samme sideantall, med omslag i sort-hvitt. Ivi, cd fire nye utgivelser sprenger Gasspedal sine egne grenser, og utvider prosjektet både hva angår format og geografisk nedslagsfelt.

Det sjarmerende A6-formatet er beholdt, men forfatterne har fått friere hender med tanke på sideantall, og omslagene er mer påkostet. Nytt er også at det slås et slag «for nordisk utveksling og mot litterær provinsialisering». Trioen «Avant Norden», med tekster på henholdsvis norsk, svensk og dansk, distribueres også i Sverige og Danmark. Her ligger nok en utfordring: hvorfor utnyttes ikke vår evne til å lese de andre skandinaviske språkene?

Teateret på verdensscenen. «The Democracy - Destination: Iraq» dokumenterer omstendighetene omkring teateret Das Beckuærks demokratiprojekt.

Som en form for politisk performance pakket de dressklede danskene Claus Beck-Nielsen & Mikkel Bolt Rasmussen demokratiet – bestående av «Det nomadiske parlament» – ned i en koffert, for så å bringe det til Irak, og siden videre til USA.

Det er mye humor i deres tilnærming til verdensbegivenhetene, men likevel er det politiske engasjementet seriøst begrunnet. I en tid hvor verden skal «demokratiseres», spør Das Beckværk hva vi egentlig mener med demokrati, og gir selv et svar, en utopi: «Hvad der bør gøres: I fællesskab frembringe en universel model og skabe et grænseløst netværk af dialog som basis for en ny form for folkestyre.»

Vitenskap på ville veier.

Svenske Annelie Axén debuterer med «Langz», en snodig, interessant og velskrevet blanding av poesi, dagbok, krim og science fiction. Her møter vi jefortelleren Langz - forsker, lingvist og innehaver av «Langz Inc.»

Navnet «Langz» assosierer jeg med regissøren Fritz Lang, mannen bak legendariske filmer som «Metropolis», «M» og «Dr. Mabuses testamente». Axéns portrett av en person som går over lik for sin forskning, for blant annet å «bevisa en trippel glottalstopp i det naturlige språkbruket» kan virke beslektet med Langs filmer.

Reisen tilbake. Pål Norheims tredje bok «Z» er den tykkeste Gasspedal-boken til nå, med sine 62 sider. Det er en nydelig bok, godt skrevet og godt tenkt. Det handler om erfaring, hukommelse og refleksjon – med utgangspunkt i forfatterens reise tilbake til Afrika, hvor han

vokste opp som barn av misjonærer

Norheim reflekterer blant annet over sin oppvekst innenfor «misjonens ide», og foreslår å forstå «globaliseringen» ut fra misjonsbefalingen som tømt form: «Oppgaven: å formidle til alle jordens folkeslag – ikke det glade budskap, men et hvilket som helst budskap».

Blomster og brutalitet. Sist ut i denne leseverdige puljen med småbøker er en gjendiktning. Arild Vange gjendiktet i fjor østerrikske Peter Waterhouses «Mennsk». Nå følger han opp med «Blomster», et langdikt hvor blomstersymbolikk møter urban virkelighet.

Koblingen av vold og estetikk er vesentlig her. Blomsten, det organiske, naturlige, er ikke bare noe vakkert, men også truende: «Verdens uro vokser. Alt skal bli blomst, vi stadig mer urolige. Byene er blomsterhav».

MARIANN ENGE